

**Sprawozdanie z działalności Rady do Spraw Repatriacji za okres
od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.**

Rada do Spraw Repatriacji jest organem opiniodawczo-doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji. Do jej zadań należy:

- 1) zgłaszanie propozycji w zakresie usprawnienia organizacji procesu repatriacji;
- 2) zajmowanie stanowiska wobec projektów aktów prawnych w zakresie repatriacji;
- 3) wyrażanie, na wniosek Pełnomocnika, opinii we wszystkich sprawach z zakresu repatriacji.

Rada składa się z pięciu członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Pełnomocnika Rządu do Spraw Repatriacji spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w zakresie repatriacji.

Aktualny skład Rady do Spraw Repatriacji przedstawia się następująco: Przewodnicząca - Pani Aleksandra Ślusarek, członkowie: Pani Antonina Grabowska, Pan Robert Wyszyński, Pan Maciej Rusek i Pan Bartosz Wieliński. W dniu 10 kwietnia 2024 r. Prezes Rady Ministrów odwołał ze składu Rady do Spraw Repatriacji Pana Jerzego Karwowskiego, Pana Damiana Uszyńskiego i Panią Patrycję Cieślik, powołując jednocześnie z dniem 11 kwietnia 2024 r. na członków Rady do Spraw Repatriacji Panią Antoninę Grabowską, Pana Macieja Ruska i Pana Bartosza Wielińskiego.

W 2024 r. odbyło się 9 posiedzeń Rady do Spraw Repatriacji.

W trzech posiedzeniach Rady uczestniczył Pełnomocnik Rządu do Spraw Repatriacji – Pan Maciej Duszczyk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Działania, które realizowała Rada do Spraw Repatriacji w 2024 r., związane były przede wszystkim ze zgłaszaniem propozycji usprawniających proces repatriacji oraz zgłaszaniem propozycji obszarów zmian ustawy o repatriacji.

Na posiedzeniach Rady omawiano m.in. kwestie dotyczące:

- najważniejszych założeń zmian, zawartych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, który wraz z uzasadnieniem został przygotowany w MSWiA oraz skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych (nr UD132 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów). W projekcie zaproponowano m.in. podniesienie o 35 mln zł wysokości limitów wydatków na zadania związane z repatriacją w latach 2025 – 2026, określonych w ustawie z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, tj. do poziomu ponad 80 mln zł, co powinno pozwolić na sprawniejsze prowadzenie procesu repatriacji;
- postępów legislacyjnych odnośnie projektu ustawy o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw;
- przywrócenia zapisów art. 9 ustawy o repatriacji w brzmieniu ujętym w nowelizacji z dnia 7 kwietnia 2017 r., co pozwoliłoby na ponowne zastosowanie rozwiązań przyznających

pierwszeństwo do repatriacji dla osób deportowanych i zesłanych do ZSRR i ich zstępnych; zakresu terytorialnego ustawy o repatriacji;

- rosnącej liczby korzystających z repatriacji obywateli Rosji, o wysokim statusie materialnym;
- rozszerzenia ścieżki repatriacji „na zaproszenie rodziny” o dalszych krewnych;
- kwestii dostępu do procedury repatriacyjnej dla nieposiadających polskiego pochodzenia wdów i wdowców po osobach uprawnionych do repatriacji;
- stopnia realizacji dotychczasowych postulatów Rady dotyczących zmian w ustawie o repatriacji, wyrażonych w uchwałach Rady podjętych w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Ponadto na bieżąco omawiano informacje dotyczące organizacji naborów do ośrodków, przekazywanych podczas posiedzeń Rady przez przedstawicieli Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji MSWiA, bieżącej działalności ośrodków adaptacyjnych dla repatriantów i realizowanych przez nie kolejnych turnusów, jak również współpracy ośrodków z jednostkami samorządu terytorialnego. Analizowano także zasady oczekiwania na przyznanie miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów.

Inne poruszane zagadnienia to:

- przyczyny odmów kandydatów na repatriantów na zapytania dotyczące deklaracji gotowości do przyjazdu do ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów w proponowanych terminach;
- usprawnienie komunikacji pomiędzy kandydatami na repatriantów i repatriantami a placówkami konsularnymi za granicą, dyżurów konsularnych i wyjazdów konsulów w teren;
- podjęcie szerszej dyskusji dotyczącej polityki państwa w zakresie repatriacji;
- przyspieszenie procesu repatriacji, tak aby te osoby, które nadal wyrażają chęć repatriacji, mogły przesiedlić się do Polski w możliwie krótkim terminie;
- wyzwania recepcyjne i integracyjne po przyjeździe repatriantów do Polski, pozwalające na uzyskanie przez nich samodzielności ekonomicznej;
- możliwość nauki języka polskiego przez kandydatów na repatriantów w ich miejscu zamieszkania przed przyjazdem do Polski, wprowadzenie rozwiązań systemowych pozwalających na naukę języka wszystkim kandydatom na repatriantów przed przyjazdem (np. model hybrydowy, zdalna nauka i w miejscu zamieszkania);
- nauka języka polskiego po przyjeździe do Polski;
- aktualne informacje dotyczące prac nad przygotowaniem strategii migracyjnej, której jednym z obszarów była kwestia repatriacji;
- temat promocji repatriacji;
- miejsca dla samotnych repatriantów w domach pomocy społecznej;
- niewystarczające środki finansowe przyznawane po przybyciu repatriantów do Polski;
- wzrost kosztów osiedlenia się jako jedna z przyczyn zmniejszenia zainteresowania repatriacją;

- kwestia małżonków repatriantów, którzy przybywają do Polski wybierając drogę legalizacji pobytu na podstawie zezwolenia na pobyt stały, nieprzyjmujących obywatelstwa polskiego;
- zasady naliczania emerytur repatriantom oraz uwzględniania w tym zakresie okresów składkowych za granicą;
- odpowiedzialność gmin, które zapewniają lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta za stan techniczny lokalu oraz integracji repatriantów;
- analiza bieżących danych z przebiegu procesu repatriacji;
- kosztowność poszczególnych ścieżek repatriacji;
- potrzeba weryfikacji przez placówki konsularne aktualności wniosków złożonych w latach 2001-2017 w celu ustalenia liczby osób nadal zainteresowanych skorzystaniem ze ścieżki repatriacji przez ośrodek adaptacyjny oraz problemów z dotarciem do tych osób;
- realizacja projektów dofinansowanych z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji FAMI, z uwzględnieniem działań beneficjentów Funduszu ukierunkowanych na wsparcie kandydatów na repatriantów w przygotowaniu ich do przyjazdu do Polski;
- problemy zgłaszane Radzie na bieżąco przez repatriantów;
- ograniczenia wpływające na skuteczność akcji repatriacyjnej;
- możliwość rezygnacji z finansowania aktywizacji zawodowej repatriantów, wprowadzonej w czasie wysokiego bezrobocia i przeznaczenia tych środków na inne cele związane z repatriacją;
- warunki do osiedlenia się we własnym zakresie (tytuł prawny do lokalu i źródło utrzymania) – zasady ich weryfikacji, dostosowanie przepisów do aktualnych form zatrudnienia (m.in. prowadzenia działalności gospodarczej);
-

W 2024 r. Rada do Spraw Repatriacji podjęła następujące uchwały:

- Uchwała nr 1 z dnia 10 stycznia 2024 r. w sprawie zmiany statusu Rady do Spraw Repatriacji określonego w art. 3f ustawy z dnia 9 listopada 2022 r. o repatriacji.

Realizując swoje uprawnienia Rada do Spraw Repatriacji zapraszała na posiedzenia partnerów zewnętrznych zaangażowanych w proces repatriacji – przedstawicieli Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Rada wizytowała również ośrodki adaptacyjne, gdzie m.in. odbywały się bezpośrednie spotkania z przybyłymi do Polski repatriantami, umożliwiając im przedstawienie swoich doświadczeń, sugestii, czy zgłoszenie trudności, jakie napotkali po przybyciu do Polski.

Ponadto, w swoich działaniach Rada do Spraw Repatriacji starała się propagować wiedzę i świadomość społeczną na temat repatriacji.